

● STALIŠČE KMETOV KOOPERANTOV TZO DOBRUNJE O SPREMEMBAH ZAKONA O ZDRUŽENEM DELU

Zadružna lastnina in zemljiški maksimum

Kmetje-kooperanti, združeni v TZO Dobrunje, so se tudi vključili v javno razpravo o spremembah in dopolnitvah zakona o združenem delu, ki jo je zanje organizirala občinska konferenca SZDL in sprejeli naslednja stališča:

● Predlog dopolnitev Zakona o združenem delu v kmetijskem združenstvu ne predvideva bistvenih sprememb, pomembnih za razvoj kmetijstva.

● Postavlja se vprašanje prenatrženosti razprave o spremembah ZZZ, glede na to, da nista razčiščeni dve ustavni kategoriji — to je vprašanje zadružne lastnine in vprašanje zemljiškega maksimuma. Zato bi bilo smiselno najprej razčistiti ti dve ustavni kategoriji in na osnovi tega pristopiti k urejanju temeljnih družbenoekonomskih odnosov v okviru kmetijskega združenstva.

Stremeti moramo za tem, da se preneha zadružna lastnina kot specifična oblika družbene lastnine odtujevati, saj ima to za posledico upadanje motivacije zadružnih kmetov za intenziviranje združevanja sredstev.

Ko opredeljujemo vprašanja zemljiškega maksimuma, se izčrpavamo

na številčnih kazalnikih (10 ha), morali pa bi obravnavati vsebinska vprašanja v smeri, da naj z zemljo gospodariti tisti, ki jo najbolj racionalno obdeluje in prepreči vse spekulacije, ki se vežejo na preprodajo zemlje v nezemljiške namene ipd.

● Zakon mora postaviti osnove za tako organiziranost združenstva, da bo imel član zadruge boljši ekonomski položaj kot kmet, ki se ne združuje. Zato moramo stremeti k ekonomskim spodbudam za združevanje v zadruge, hkrati pa uveljavljati enakopraven družbeni položaj kmeta in industrijskega delavca. Pot za uresničitev tega cilja pa je zagotovitev enakopravnega položaja kmetijstva kot gospodarske panoge.

● Hranilno-kreditne službe pri zadrukah so specifične oblike združevanja sredstev kmetov za pospeševanje lastnega razvoja. V praksi pa so hranilno-kreditne službe postavili

na temelje bančništva. Na osnovi zakona je treba urediti mesto hranilno kreditnih služb znotraj zadrug.

● Pri spreminjanju ZZZ je treba domisliti učinkovitejši pot upravljanja oz. odločanja zadrugnikov.

● Kmetu moramo zagotoviti skozi sistemske zakone tako osnovo, da mu bo omogočala ekonomsko in socialno varnost na zemljišču. Če tega ne bomo zagotovili, bo odšel z zemljo.

● Ob zavesti, da ZZZ ni čarobna palica, ki bo rešila kmeta oz. kmetijstvo, je treba vedeti, da je sedanja praksa pokazala, da je kmet po sedanji zakonodaji izgubil motivacijo za delo. Zatorej moramo tudi kmetijstvo postaviti na ekonomske temelje, saj to ne more biti tista dejavnost, ki bo zagotavljala socialno varnost prebivalstvu.

● Zadružne zveze se sedaj kažejo kot administrativne umetne tvorbe, ki jih kmeti-zadružniki ne čutijo. V zakonu je potrebno doreči njihovo vlogo v smeri spodbujanja, pospeševanja proizvodnje in razvijanja samoupravnih družbenoekonomskih odnosov.

● 20. JULIJ — DAN CIVILNE ZAŠČITE

Podeljena priznanja in značke CZ

V sejni dvorani občinske skupščine Ljubljana Moste-Polje je bila 19. junija slovesna seja občinskega štaba za civilno zaščito, na kateri so podelili vrsto priznanj in značk CZ. Slavnostni govornik je bil Miro Sotlar, predsednik občinskega IS, ki je med drugim dejal, »da tako široka razvejanost CZ prispeva k varnosti in s tem k boljšemu počutju prav vsakega občana, zato moramo vztrajati pri doslednem konceptu CZ in biti pripravljeni na hitre in učinkovite akcije v primeru naravnih in ekoloških nevarnosti. Že lansko leto se je pokazalo ob nesreči v Černobilu, kaj pomeni za posameznika, ki se znajde nemočen pred katastrofo, pravilno informiranje in seveda pravilna in hitra navodila za ravnanje. Nič manj se niso pripadniki CZ v naši občini izkazali v zadnji zimi, ki nas je presenetila z obilico snega. Zasluga združenega odreda CZ in pomoči šte-

vilnih občanov je, da je bil sneg odstranjen s praktično vseh potencialno nevarnih strešnih površin, komunikacijskih povezav in talnih površin. S tem je bila gotovo preprečena precejšnja materialna škoda, omogočen je bil vsaj najnujnejši promet in, kar je najpomembnejše, zagotovljeno je bilo varno gibanje občanov.

Ravno zaradi takšnih primerov nam mora biti jasno, da sta človeška in materialna usposobljenost CZ kredit, ki se večkrat povrne, drugače rečeno nujna investicija, ki se poleg humane razsežnosti lahko bogato obrestuje.

V kulturnem programu, ki je še polepsal slovesni dogodek, so nastopili učenci OŠ Karel Destovnik-Kajuh. Organizacijam, skupnostim in posameznikom, ki so največ prispevali k boljšemu usposabljanju, pripravljanju in delovanju CZ v preteklem letu, so priznanja in značke podelili

Miro Sotlar, predsednik IS, Miro Dešman, poveljnik občinskega štaba CZ in Jože Piškur, načelnik občinskega štaba CZ.

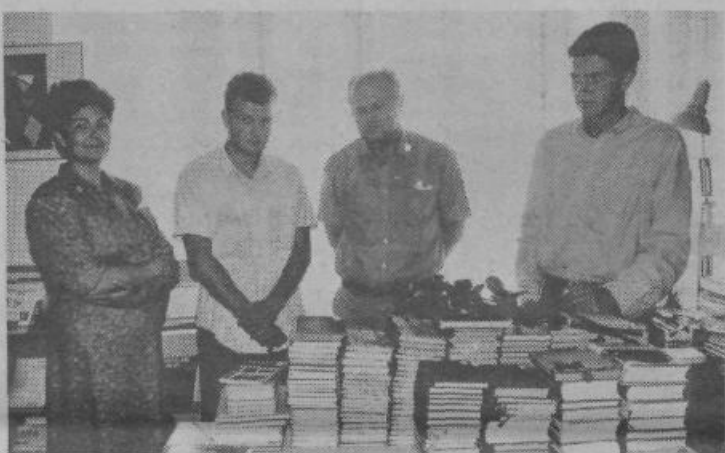
Priznanja z zlato značko za dosežene rezultate pri krepitevi družbene samozaščite in civilne zaščite so prejeli Ignac Abrič, namestnik poveljnika OŠ CZ, Avgust Markovič, član OŠ CZ za prvo medicinsko pomoč, Franc Ponikvar, poveljnik III. reševalne odprave združenega odreda CZ, Marjan Hudoklin, namestnik poveljnika II. reševalne odprave združenega odreda CZ, Franc Bandelj, načelnik službe za zaledno oskrbo združenega odreda CZ in Albert Šibli, ravnatelj OŠ Tone Trtnik-Tomaž.

Priznanja in značko CZ so podelili tudi osemindesetim organizacijam, skupnostim in posameznikom.

P. K.

● Darilo Srednji šoli za elektroenergetiko

Knjižnica Srednje šole za elektroenergetiko je bogatejša za 200 leposlovnih knjig, ki jim jih je zastopil njihov nekdanji učenec, pokojni Jože Gaberc. Njegovi domači (na sliki so sin Zlatan, snaha Gordana ter vnuka Slobodan in Joško) so izpolnili njegovo željo in konec prejšnjega meseca, ob koncu šolskega leta, dragoceno darilo pripeljali iz Splita v Ljubljano. Jožeta Gaberca, ki je bil leta 1922 rojen v našem mestu, v poslopju sedanje Srednje šole za elektroenergetiko pa je opravljal malo maturo, so okoliščine zanesle v razne kraje Jugoslavije, saj je služboval kot podpolkovnik v JLA; knjige, napisane v slovenskem jeziku ali prevedene v njega, pa so ga vedno spominjale na njegovo

ožjo domovino. Jože Gaberc, ki so ga domači pisali kot izredno razgledano osebnost, je želel, da knjige ne bi nebrane ležale na

policah, saj njegova vnuka ne znata slovensko, marveč naj bi bogatile mlade ljudi, tako kot so njega.

D. J.

● Poročilo z obiskov po krajevnih skupnostih

V obdobju od 13. aprila do 16. junija je tekla akcija občinske organizacije SZDL in ZK obiskov delovnih skupin po krajevnih skupnostih naše občine. Razgovori so bili opravljeni v vseh

KS, zapisnikov z razgovorov pa iz prav vseh KS še vedno ni. Kljub temu je bilo na OK SZDL narejeno poročilo in krajevnim skupnostim dano v preverbo, saj bo to poročilo podlaga za jesen-

sko sejo občinske konference SZDL in občinskega komiteja ZKS. Svoje mnenje ali dopolnitve naj bi krajevne skupnosti sporočile občinski konferenci SZDL do 15. julija 1987.

● Ustvarjalec humane socialistične družbe

Josip Broz-Tito

»Zgodovino je težko graditi in ljudje, ki to delajo, morajo imeti dobre živce in morajo vztrajati, da vse to zdržijo,« je nekoč dejal, in vztrajal je v 88. letih svojega življenja, 43 let na samem čelu KPJ, stranke o kateri je leta 1959 rekel: »Takšna partija, kakršna je Komunistična partija Jugoslavije oziroma zdaj Zveza komunistov Jugoslavije, je lahko zrasla samo iz okolja takega ljudstva, kakršno je naše. Zakaj borbene tradicije našega ljudstva, njegovo dostojanstvo in vse druge najbolj pozitivne lastnosti, ki so se porajale v njem skozi desetletja in stoletja, vse to je presajeno v našo partijo — in ta partija se je svojemu ljudstvu vedno tako oddolževala, kakor se mora oddolžiti komunistična partija.« Popeljala je delavski razred z vsemi naprednimi silami v oborožen boj proti fašističnemu škornju, obenem pa je tudi izbojevala to, kar imamo danes — narodno svobodo, suverenost, enakopravnost, samoupravljanje. Za vse to se je skupaj s svojo in našo partijo boril Josip Broz-Tito.

Rodil se je v Kumrovcu 1892, tu je tudi hodil v šolo — osnovno in meščansko. Leta 1907 odide v Sisak, kjer se je v delavnici Sašek in Karas izučil za ključavničarja. Po končani učni dobi je odšel v Zagreb, kjer je delal v delavnici Isidorja Haramine. Leta 1910 je že bil vpisan v Zvezo kovinarskih delavcev in že tudi član Hrvatske socialna demokratske stranke. S tem pa je njegovo življenje delavca postalo težje, ker mu je ta aktivnost, v boju proti izkoriščanju delavcev, oteževala pri zaposlitvi. Zaposlitev je moral večkrat menjati, med drugim je priptoval v Ljubljano. Trst, od tu pa ponovno v Zagreb, julija me-

seca 1911 je delal v Kamniku (danes tovarna Titan). Leta 1912 je živel nekaj časa na Češkem, v mestecu ob reki Lilavki 60 km od Prage, tu se je tudi priključil delavcem, ki so staval, s tem pa je bil odpuščen od podpisane. Iz Jinca — Čenkova je odšel v Plzen. Zaposlil se je v tovarni Skoda, delal je tudi v Nemčiji, konec leta 1912 se je zaposlil na Dunaju. Ti dve leti potovanja, ki jih je naredil, ko je iskal službo, je izkoristil za učenje nemškega jezika, prišel pa je tudi v stik z različnimi ljudmi, ki so se tako, kot on preko sindikalnih organizacij, borili predvsem za izboljšanje ekonomskega položaja delavstva.

Leta 1913 je bil poklican k vojakom, kot vodnik 25. domobranskega polka je bil poslan na fronto proti Srbiji. Jeseni 1914 je bil Josip Broz zaprt teden dni v Petrovaradinski trdnjavi, ker je širil protivojne ideje. Januarja 1915 je Josip Broz skupaj s svojo enoto odšel v Karpat na fronto proti ruskim vojakom, tu je bil v spomladanski ofenzivi hudo ranjen in ujet. Po enajstih mesecih hude bolezni, so ga poslali v taborišče Altair, kasneje pa so ga premestili v taborišče Ardatov, od tam pa so ga pošiljali kot vojnega ujetnika v različne kraje Rusije na delo. Med tem časom se je seznanil z ruskimi revolucionarji in njihovimi naprednimi idejami. Ko je delal na železnici na Uralu, je zvedel, kaj vsebuje aprilske teze, v njih je Lenin zabeležil tedanji položaj v Rusiji — buržoaznodemokratsko revolucijo morajo najhitreje izpeljati v socialistično, katere uspeh mora biti diktatura proletariata.

Vso oblast pa morajo dobiti sovjeti — delavski, vojaški in kmečki odposlanci. Kasneje je bil celo priča pri realizaciji teh nalog. V Leningradu je bil med udeleženci demonstracij proti tedanji buržoazni vladi, ki jo je kritiziral Lenin, to ga je ponovno privedlo v zapor za tri tedne, prestati jo je moral v Petropavlski trdnjavi. Od tu so ga ponovno transportirali v vojaško taborišče Kungur, vendar je že na poti v Omsku izvedel za zmago oktobrske revolucije, tu se je tudi vključil v enote rdeče garde. V času šestletnega bivanja v Rusiji, ga je del preživel tudi med Kirgiškimi kmeti. Leta 1920 v oktobru me-

secu so ga z ostalimi ujetniki poslali v Jugoslavijo. Tega leta je postal tudi član KPJ.

V domovino je pripeljal tudi ženo, zaposlil se je v mehanični delavnici Filipa Bauma, vendar tu ni mogel ostati dolgo časa. Po Obznani in Zakonu o zaščiti države leta 1921 so začeli preganjati komuniste, zato se je Josip Broz zaposlil v mlinu v Velikem Trojstvu, devet km od Bjelovara. V štirih letih bivanja in dela v mlinu Pollaka, se je Josip Broz tudi seznanil s položajem kmeta z njegovimi težavami, ves čas pa je bil aktiven, najprej v krajevi, 1924 leta pa tudi v okrožnem komiteju za bjelovarsko-križevsko županijo v Križevcih. To je bil čas, ko je bil nadzor nad komunisti in njihovimi simpatizerji izredno močan, tako tudi Josipa Broza niso pustili pri miru. Da bi se umaknil temu pritisku, je na nasvet prijateljev zapustil Veliko Trojstvo in odšel v Kraljevo. Tu je v ladjedelnici organiziral partijsko organizacijo, ter pripravil in vodil stavko, zaradi česar je tudi izgubil delo. Ni mu preostalo drugega, kot da poišče drugo zaposlitev v drugem kraju, nekaj časa je bil v Zagrebu, od tu gre v Beograd, kjer je obiskoval šolo za sindikalne delavce, od tu pa ga je njegova življenjska pot zanesla v tovarno vagonov »Jasenica« v Smederevsko Palanko. O življenju, trpljenju delavca — proletarca, ki ga je sam že tudi doživel okusil je v članku Iz Brodogradilišta v Kraljevici zapisal: »Ko gredo delavci opoldne na obed, ne bi kdor jih videl niti v sanjah pomislil, da so to kvalificirani delavci. Po njihovem videzu

bi prej pomislil, da so berači, ker so, namesto v obleke, zaviti v razne zaplate in cunje... Uprava je, da bi delavce oovsem dotolpla, speljala delo po učinku. Plače se gibljejo kot sledi: kvalificirani delavci od 3 do 6,50 dinarjev, predelavci od 6,50 do 7,20 dinarjev ter vajenci od 1,20 do 2,70 dinarjev na uro.« Ob koncu sestavka pa jih poziva: »Treba je strniti razmetane vrste, treba je skupno in solidarno braniti vse dosežane pridobitve, ter se boriti za boljše življenje.«

In boril se je! Proti tedanji vladi, ki ga je zaradi tega aretirala in zaprla v Bakru, šele ko je izvedel gladovno stavko so mu sodili v Ogolinu 28. novembra 1927 leta; obsojen je bil na sedem mesecev.

Za enotno partijo, ki jo ne bi razjedali frakcijski spori, o katerih je ob 50-letnici KPJ rekel: »Znano je, da so frakcijski boji dolgo razjedali in slabili KPJ. Posledice frakcijskih bojev so bile tem hušje, ker so bili v času, ko je bila KPJ izpostavljena najhujšemu napadom vladajoče buržoazije ter njenega celotnega državnega in policijskega aparata. Poleg tega so frakcijske vojske izkoriščale tudi tiste sile v Komunistični internacionali, ki so napačno presojale stanje v Jugoslaviji, podcenjevale moč našega delavskega gibanja ter menile, da KPJ nima nobene perspektive.«

To so bile preuranjene besede, kajti že na osmi konferenci zagrebške partijske organizacije, ki je potekala v noči od 25. na 26. februar 1928, je bila sprejeta

Georgijevićeva ideja, naj se partija posveti življenjskim problemom delavskega razreda in vsega naroda. Josipa Broza so kooptirali v MK zagrebške partijske organizacije 1. 1927; na osmi konferenci pa so ga izvolili za političnega sekretarja MK KPJ za Zagreb. To je bila zanj nova obveza do delavskega razreda, ki si je želel spremembe, želel boljši jutri. Vendar do teh zatiranih množic partija še ni prodrla, ker je v tem obdobju imela še preveč dela sama s seboj, šele Josip Broz je vnesel nekaj več poleta, organiziral je manifestacije ob 1. maju, takrat so ga ujeli in zaprli za tri tedne. Po prihodu iz zapora nadaljuje s političnim delom, toda oblasti, ki so ga imele že »na piki« so ga večkrat poskušali aretirati, to jim je uspelo v avgustu 1928, malo pred tem pa so ga izvolili za sekretarja PK KPJ za Hrvatsko.

Proces na katerem so ga obsodili na pet let ječe, je znan, kot »bombaški proces«, naprilen je bil proti komunistom — Josip Broz je v tistih novembrskih dneh rekel: »Priznam, da sem član ilegalne KPJ, priznam, da sem delal pri širjenju komunističnih idej in propagiral komunizem...«

V času prestajanja kazni, najprej v zaporu v Lepoglavi in kasneje v Mariboru, se je izobraževal, skupaj sta prenašala vse tegobe jetnišnice. O Moši je leta 1935 zapisal: »Tu sem imel priložnost spoznati značaj in življenje